

CEİD: Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılık artıyor

gazete.alinteri2.com/ceid-toplumsal-cinsiyet-esitsizligi-ve-ayrimcilik-artiyor

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD), CEİDizler Projesi kapsamında Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Yıllık İzleme Raporu’nu hazırladı. Rapor, Türkiye’de cinsiyet eşitliği alanında gelişmelere kamuoyunun dikkatini çekmeyi amaçlıyor.

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD), son 4 yıla dair hazırladığı “Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” raporunda çocuk yaşta evlilik, cinsiyete dayalı giderek artan eşitsizlik ve ayrımcılığa dikkat çekti. 2017-2021 yılları arasında konunun uzmanı akademisyenler tarafından hazırlanan 16 tematik alan raporunda mevcut durum ortaya konuldu.

Bu alanlar: 1) Eğitim, 2) Sağlık, 3) İstihdam, 4) Kadınlara Yönelik Şiddet, 5) Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evlilikler 6) İnsan/Kadın Ticareti 7) Kentsel Haklar ve Hizmetler, 8) Medya, 9) Din Hizmetlerine Erişim, 10) Spor, 11) Siyasal Kararlara Katılım 12) Yoksulluk, Sosyal Koruma ve Sosyal Yardımlar, 13) Adalete Erişim, 14) Mülteci Kadınlar, 15) Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik Alanları ile 16) Erkekler, Erkeklikler ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği.

Eğitim

Eğitim başlığı altında, mesleki ve teknik eğitimde kadın oranında azalma olduğuna dikkat çekildi. Rapora göre, 2016 yılında resmi meslek ve teknik ortaöğretimde öğrencilerin yüzde 44’ü kadın yüzde 56’sı erkek olurken, 2020 yılında kadınların oranı yüzde 38,6’ya düştü, erkeklerin oranı ise yüzde 61,4’e yükseldi.

Raporda, “Verilere göre açık öğretim lisesine devam edenlerin sayısı azalmaktadır. 2016 yılında genel açık öğretim liselerine devam edenlerin sayısı bin 212 bin 992 iken 2020’de 1 milyon 97 bin 394 olarak gerçekleşmiştir. Mesleki açık öğretim ve imam hatip açık öğretimde de azalış eğilimi devam etmektedir. Verilere göre, kadınların oranı yüzde 58,1 ile açık imam hatip liselerinde yüksek iken, erkeklerin oranı yüzde 67,9 ile açık mesleki liselerinde yüksektir” denildi.

İstihdam

İşgücünde olmayan kadın ve erkek oranında artış yaşandığı kaydedilen raporda, 2016 yılında kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 67,5 iken 2020 yılında yüzde 69,1’e yükseldiği, erkeklerde bu oranın 2016’da yüzde 28 iken 2020’de yüzde 31,8’e yükseldiğine dikkat çekilerek, “İstihdam edilenlerin oranı hem kadınlarda hem de erkeklerde azalmıştır. 2016 yılında kadınlarda istihdam edilme oranı yüzde 30,6 iken 2020’de yüzde 26,3’e düşmüştür. Erkeklerde düşüş daha keskindir. 2016’da erkeklerde istihdam edilme oranı yüzde 69,4 iken 2020’de yüzde 59,8’dir. Covid-19 ve ekonomik krizin etkileri istihdam üzerinde açıkça görülmektedir. Kadınlarda tarım dışı işsizlik oranı 2016’da yüzde 18,1 iken 2020’de bu oran yüzde 20,7’ye yükselmiştir. Erkeklerde bu oranlar sırasıyla yüzde 10,9 ve yüzde 13,9’dur” ifadelerine yer verildi.

Kadına yönelik şiddet

Kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli mekanizmalardan biri olan sığınma evi sayısının sadece 145 olduğu kaydedilen raporda, İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyükşehirlerde bile sadece bir Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi’nin hizmet verdiği vurgulandı. Kadınlara yönelik şiddetin bir biçimi olan çocuk yaşta, erken ve zorla evliliklerin sorun olmaya devam ettiğine işaret edilen raporda, “20-24 yaş aralığında olup 18 yaşından önce evlenenlerin oranı yüzde 14,7’dir” denildi.

Eşitsizlik

Raporda, cinsiyete dayalı ayrımcılıkların ve eşitsizliklerin devam ettiği stratejik alanlarda, (parlamento, kamu kurumları, yönetim düzeyleri, yerel yönetimler gibi) kadınların düşük katılım oranının yükseltilmesi için ulusal eylem planlarında dönüştürücü politikalar ve olumlu ayrımcılık politikalarının öngörülmesi gerektiği belirtildi. Raporda şunlara dikkat çekildi:

2018 yılından bu yana iktidarın resmi belgelerinde ulusal eylem planlarında ve uygulamaya yönelik çalışmalarında toplumsal cinsiyet eşitliği temel bir norm olarak yer almamaktadır. Bunun yanı sıra birçok resmi belgede de kadın haklarını koruma, kadın erkek eşitliği normlarına uyumdan bahsedilmemektedir. Ulusal politikalar ve ilgili kurumların siyasi ve hukuki belgelerinde kadın haklarının korunması, kadın erkek eşitliği ile toplumsal cinsiyet eşitliği normları yerine ‘ailenin korunması ve güçlendirilmesi’, ‘milli ve manevi değerlerin korunması’ normlarına yer verilmektedir. Buna ilaveten Diyanet İşleri Başkanlığı belgelerinde görüldüğü gibi, merhamet, şefkat, adalet kavramlarının eşitlik yerine kullanılmaya başlandığı saptanmıştır.

Ayrımcılık

Kadın ve erkek arasında ayrımcılığa da yer verilen raporda, “*Ulusal politikalar ve kurumların işleyişi açısından bakıldığında LGBTİ+ bireylerin yüz yüze kaldığı şiddetin önlenmesine ve LGBTİ+ bireylerin yaşadığı ayrımcılıkların dikkate alınmadığı görülmektedir. KSGM, ‘2018-2023 yılları için Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı’nda ‘Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi Eylem Planı’ni da en kısa zamanda uygulamaya geçireceğiz’ ifadesine yer vermesine rağmen bu plan halen yayınlanmamıştır*” diye belirtildi.

Raporda son olarak, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 20 Mart gecesi feshedilen ve 1 Temmuz’da yürürlükten kaldırılan İstanbul Sözleşmesi’nin sonraki yıllık izleme raporunda ele alınacağı eklendi.